

PETER

Apostel til de omskårne

PAULUS

Hedningenes apostel

En jamføring av de to store

Av Jan Lilleby

Kort intro

□□□□ Denne artikkel er skrevet i den tanke at jeg ville ha en oppfølger til artikkelserien om misjonsbefalingen.

Her vil jeg prøve å gjøre diverse direkte sammenlikninger mellom de to store apostlene i Det nye Testamente.

På et tidlig stadium i deres historie førte de den□□ samme læren□□ – det vil si, de talte begge om evangeliet om Guds Kongerike lovt nasjonen Israel av profetene. Et jordisk frelseshåp for jødene og deres nasjon.

Peter talte til Israel innen landets grenser, mens Paulus ble i hovedsak sendt av Gud ut i de fjerne provinsene utenfor Israel, til jødene der, og de proselytter som allerede fantes innen de jødiske samfunnene i keiserriket utenfor Israel.

I denne tiden, som vi vet ble opptegnet i Apostelgjerningene, var Israel fra Guds side å betrakte som hans eget eiendomsfolk og nasjon, og således først/øverst i rang av alle nasjoner. (Ref. 2. Mos. 19,□□ 5-6).

Etter omkring 30 år med virksomhet (32 – 62 e. Kr.) beskrevet i Apostelgjerningene, med Peter og Paulus i hovedrollene, kom det til ende med Israel. I Apg. 28, 25-31 finner vi at Israel som nasjon ble oppgitt av Gud, og han brukte Paulus til å lese dem dommen. Synagoge-lederne i Rom, elleve i tallet, representerte Israels nasjon der, og Apg. 28, 27 konkluderer strengt med at de IKKE ville omvende seg til Jesus, slik at Herren kunne lege nasjonen (oppreise dem) igjen. Tanken om et Guds Kongerike på jord og med Jesus som

deres konge i Jerusalem, ble midlertidig satt til side. Og bare åtte år deretter – i år 70 ble Israel ødelagt av romerhæren og tempelet brent og jevnet med jorden.

Alle jødiske menn (som hadde deltatt i krigen), fra 17 års alder, ble deportert til Egypt på slaveskip, og forsøkt solgt på markedet i Aleksandria, men ingen ville kjøpe. 5. Mos. 28, 68 ble oppfylt. Det er Josefus som beskriver dette i sitt bokverk «Den jødiske Krig». Slik utvasket og annullerte Gud fullstendig den jødiske nasjonen, den eksisterte ikke lenger. Denne status hva gjelder Israel avlyst som en eventuell nasjon for Gud, den er fremdeles opprettholdt, Gud har ikke reversert sin strenge dom fra år 70 e. Kr.

Ødeleggelsen ble også profetert av Jesus i Matt. 22, 7 – der kongen (Jesus) ble vred og derfor sendte sin hær (romerne) for å drepe morderne (fariseerne) som hadde drept og plaget kongens utsendinger (apostlene).

I bibelsk tidslinje så er det Efeserbrevet og Kolosserbrevet som tar over etter Apostelgjerningene.

Og ved dette skifte og overgang, fra et historieskrift om jødernes fall og like over i to læreskriv fra Paulus der han presenterer en ny frelseslære, som har himmelen der oppe (gresk, *epiuranos*) – så har dermed Gud innstiftet en helt ny tidshusholdning, den med Guds frie nåde, av Paulus kalt «Ett nytt Menneske» og Kristi legeme for hvilket Kristus er hodet og øverste leder.

Vi er ennå, som en samlet kristenhet, inne i den tidsperioden/husholdning der det er den frie nåde som gjelder, og hvor man finner at Mose lov med dens bud og forskrifter er avskaffet (Ef. 2, 14-15).

PETER, APOSTEL TIL ISRAEL, DE OMSKÅRNE

Både Peters liv, tjeneste og taler slik vi ser av evangeliene, Apostelgjerningene og hans to epistler til de messianske jødiske forsamlingene i denne tiden, vitner klart om at han bare tjente Herren ved å forkynne kongeriket til jødene.

Han var til stede da Jesus sa til ham og de andre:

«Gå ikke på veien til hedningene, og gå ikke inn i noen av samaritanernes byer, men gå heller til **de fortapte får av Israels hus!**» Matt. 10, 5-6.

Jesus sa også om seg selv:

«Jeg er ikke sendt til andre enn **de fortapte får av Israels hus!**» Matt. 15, 24.

Misjonsbefalingen som Peter fikk høre, var i tråd med dette. Han hadde aldri tatt befalingen som om de skulle gå til hedningefolk i verden, men bare til Israels hus, de omskårne. Jesu ord «..ut i all verden...» er oversatt fra det greske *kosmos*, og kan bety sted, by, land, eller

verden mv. Det er helt tydelig at dette betød *land*, det vil si Israel. Gå ut i *hele landet* og forkynn.

Tilfellet i Apg. 10 med at han ble særlig kalt til å tale til den romerske centurionen Kornelius og hans gjester, var ikke trendsettende. Dette var ett enkelt unntak der Peter tok et side-steg og brukte litt tid på å tale til hedninger. Og toppen av kaka: Peter måtte overtales å gå til hedninger! Han fortsatte å bare gå til Israel resten av sin tid i tjeneste for Jesus. Det samme kan vi si om de elleve andre apostlene i Peters følge. Gal. 2, 7-9 forteller at Peter bare gikk til Israel, de omskårne, og Paulus til hedningene. Sistnevnte var dog gitt å tale til hedninger, konger og Israels barn, opplyser Apg. 9, 15. Peter er med i Apostelgjerningene fra kapittel 1-12 i hovedsak, hva gjelder hans lederskap og føringer. Paulus tar helt over historieskriveren Lukas' fortelling om apostlene, fra kapittel 13-28, selv om Peter nevnes i forbindelse med at det ble avholdt en konferanse i Jerusalem hva gjaldt hvordan man skulle behandle de nyfrelste hedningene i forhold til Mose lov (Apg. 15, 1-21).

Vi legger merke til at Peter ikke en gang nevnes av Jakob, som da var blitt leder for Jerusalem-forsamlingen, og som Paulus møtte opp hos i Apg. 21, 18-20. Vi finner ingen skrifter som forteller om når Peter forlot lederskapet i Jerusalem, og overlot dette til Jakob og de øvrige. Men det holdes for sannsynlig at han var i live. Det var omkring år 58 e. Kr. da Paulus kom til Jerusalem.

Jesus sa til Peter i Joh. 21, 18-19 at han skulle bli ført til sin henrettelse når han hadde blitt gammel:

«Sannelig, sannelig sier jeg deg: Da du var yngre, bandt du selv opp om deg og gikk dit du ville. Men når du blir gammel, skal du rekke ut dine hender, og en annen skal binde opp om deg og føre deg dit du ikke vil. Dette sa han for å gi til kjenne hva slags død han skulle ære Gud med. Og da han hadde sagt dette, sier han til ham: Følg meg!»

Det finnes ingen tvil om at Jesus her profeterte til Peter at han skulle bli **korsfestet, fordi han fulgte Jesus** og forkynte ham – til siste slutt. Dette kan like gjerne tyde på at Peter kan ha levd lenger enn Paulus, men vi vet ikke sikkert. Bibelen er tyst om hva som hendte med de to apostlene – med unntak av denne profeti fra Jesus til Peter. Men at Peter ikke nevnes av Lukas da han skrev ned historien om Paulus og hans møte i Jerusalem med Jakob og de eldste i år 58, må tolkes som at han befant seg på et annet sted. I år 58 kan kanskje Peter ha vært nær 60 år gammel. Dette er ingen alder som fortjener bemerkningen 'gammel'.

Med uttrykket 'gammel' tror jeg heller vi må legge oss omkring 80 års alder, eller eldre.

Peters lære, med hans egne velformulerte ord slik vi kan lese i hans to epistler, avspeiler at han var **apostel til Israel**, de omskårne, og hadde håpet om et kongerike i landet ved Jesu gjenkomst. Peter har aldri hatt noe med menighetens husholdning å gjøre – dette er et tørt, formelt

og ugjendrivelig faktum!

Ordene i 1. Pet. 1,3-5 er et godt eksempel:

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som etter sin store miskunn har gjenfødt oss til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde. 4: til en arv som er uforgjengelig og uflekket og uvisnelig, og som er gjemt for dere i himlene – 5: dere som ved Guds makt blir holdt oppe ved tro, til den frelse som er ferdig til å bli åpenbaret i den siste tid.»

I Peters lære-sfære om Israels kommende kongerike på jord, ved Jesu gjenkomst, betegner han de troende som å være gjenfødt (Født påny, som Jesus sa til Nikodemus, fariseeren, Joh. 3, 3) – og dette står da i kontrast til hva Paulus skrev om oss, menigheten, Kristi legeme – at vi er en ny skapning samlet sett. Å være født er ikke det samme som å være skapt!

Vi blir også omtalt av Paulus som slike som allerede er frelst. Peter påpeker at de troende i hans sfære, skal bli frelst ved Jesu komme fra himmelen ned til Israel. Hans ord om at de troendes arv var gjemt for dem i himlene, var bare en annen måte å si at Jesus er oppe i himmelen inntil han kommer tilbake til oss. Han kaller gjenkomsten for ...den frelse som er ferdig til å bli åpenbaret i den siste tid.

Men Jesus kom aldri tilbake i apostlenes levetid.

Grunnen er krystallklar: Israel falt fra Gud som nasjon da Paulus var i Rom år 62 e. Kr., og Jesus kunne ikke komme fordi Israel – de elleve synagogene i Rom som en siste skanse – ikke ville omvende seg (Apg. 28, 25-28 – særlig vers 27). Gjenkomsten er framskjøvet til en tid lengre fremme, og i mellomtiden er det menighetens husholdning, som ble gitt Paulus å åpenbare slik han forteller i Ef. 3, 1-9. Denne tiden med Israel falt ifra, og menighetens virke med det frie nådeevangeliet, har løpt nå i bortimot 2000 år, og går mot en slutt.

I hele Israels frafalls-tid som nasjon, vil menigheten og det frie nådeevangeliet være på jord. Tiden avsluttes brått samme dag som Elias (sammen med Moses) kommer ned til Israel og starter den store trengsel. (Se min Word-bok «Moses og Elias kommer med hevners dag» - som fås kjøpt).

Peters evangelie-lære i begge hans brev **taler bare om denne type frelse**, altså det forventete tusenårsriket, om hvilket Jesus engang hadde talt til de tolv at de skulle være med-regenter/dommere/styringsmenn og sitte på troner (Matt. 19, 28).

INGENTING AV DET PETER LÆRTE FRAM, ER TILEGNET MENIGHETEN. BARE DEN MESSIANSKE JØDISKE FORSAMLING SOM VENTET PÅ KONGERIKET SOM SKULLE OPPRETTES VED JESU GJENKOMST.

(Nå må våre evangelister og pastorer og menighets styrer se til å lære seg denne bibelske ABC og få orden på tingene. Vi har bare Paulus som lærer, og ingen annen).

Men siden dette ble foreløpig avlyst ved Israels fall i år 62 e. Kr., faller også muligheten for de tolv bort når det

gjelder å styre sammen med Jesus i Kongeriket som kommer. De som da skal være medregenter til Jesus, er de martyrene som omtales i Åp. 20, 4 – de ble oppvakt fra de døde: «...de ble levende og hersket sammen med Kristus i tusen år».

Alle de messianske lederne som hadde blitt drept av Antikrist fordi de ikke hadde tatt på seg dyrets merke og tilbedt ham.

Da Paulus fikk åpenbart at det var blitt himmelen der oppe hos Kristus som nå ble de troendes frelseshåp, så omfatter dette *alle troende* siden Paulus fikk denne nye åpenbaringen. Både de døde og de levende. Peter og de elleve og alle som trodde ham, samt selvsagt Paulus og alle som trodde ham helt opp i vår egen tid og fram til at menigheten tas inn i det himmelske, er frelst slik. Ikke medlemmer av det jordiske tusenårsriket som skal komme, men medlemmer av Kristi legeme, menigheten, vi som har fått det himmelske håpet.

Modellen for dette finner vi jo helt åpenbart for oss: Det er jo i brevet til efeserne han plutselig kommer med et *nytt frelseshåp, himmelen*. Og sist efeserne hadde hatt besøk av Paulus, hadde apostelen kun lært om Kongeriket, altså jødernes frelseshåp – tusen år med Jesus i Jerusalem.

Apg. 19, 8 er erketyrisk for hva Paulus forkynte da han var i Efesus:

«Han gikk så inn i synagogen og talte frimodig i tre måneder. Han førte samtaler med dem og overbeviste dem om det som hører Guds rike til».

Jeg har med Paulus her i avsnittet, selv om det er Peter vi ser på. Dette for å gi en kontrast slik at leseren lett kan se forskjellene. Vi jamfører de to, slik jeg skrev i overskriften.

Men av det jeg nettopp pekte på, så vet vi derfor at efeserne *automatisk var overført* til å komme inn under det nye frie nådeevangeliet. Det er til dem at Paulus også påpeker at Mose lov med bud og forskrifter var avskaffet! Noe som i den vanlige jødes sinn måtte ha hørt ut som å banne i kjerka. Ef. 2, 14-15.

Ser vi i Apg. 16, der Paulus og Silas reiser ut og besøker menigheter Paulus stiftet på den første misjonsreisen, så framholder de *vedtaket som ble fattet i Jerusalem om hedningenes fritak fra omskjæring*, et vedtak som både Jakob og Peter var med på å fatte. Der skulle hedningene/proselyttene bare overholde matbudene i 3. Mos. 17, og de skulle ikke ete dyreblod, etc.

Men i Kol. 2, 16 forlater Paulus *alt de hadde vedtatt* i Jerusalem da de forkynte Kongeriket, - og *dette* på grunn av at det nå hadde blitt en *ny tidshusholdning*, så skrev han blant annet:

«La derfor ingen dømme dere for mat eller drikke eller med hensyn til høytider eller nymånedager eller sabbat!»

Unnskyld, Syvende-Dags Adventister, men her ryker også deres *lære om sabbat og matforskrifter* rett i vasken. Beklager. Det er ikke Jan Lilleby som sier dette, nei, det

er ingen ringere enn Guds sjefs-apostel til oss hedninger, Paulus, som sier dette! ☐☐

Vil vi være lydige til Guds utsending for oss, eller vil vi dikte opp vår egen private lærdom?☐☐ Både efeserne og kolosserne får samme gjennomgang av de viktigste punktene i det nye frie nådeevangeliet, et tidligere hemmeligholdt konsept i Gud selv, men nå åpenbart Paulus.

Grunnen er åpenbar: Israels fall gjorde fastholdelse av lov og bud irrelevant, for☐☐ *bare Israel*☐☐ var gitt slike bud til overholdelse. Aldri har Gud på noe tidspunkt forlangt at hedningene – altså alle folk utenfor Israel – skulle holde slike ting som Gud bare hadde gitt til sitt eiendomsfolk. Jeg tror at nyheten om den frie nåde åpenbart for Paulus, kan ha nådd Peters ører og sinn, slik at han fikk vite om de store inngrep Gud nå hadde foretatt.☐☐ Han kan sågar ha lest Efeserbrevet, for alt vi vet.

Bibelforskere mener, de fleste av dem, at Peters bemerkning om Paulus og at noe av det han hadde skrevet kunne være☐ *vanskelig å forstå*,☐☐ tyder på at Peter hadde lest Romerbrevet. Da er det ikke usannsynlig at han kan ha fått☐ Efeserbrevet i hende. Peter sier jo også *...har han gjort i☐ alle brev*☐☐ *der han taler om dette.*☐☐ og da peker Peter på formaningene imot synd☐☐ (2 Pet. 3, 15-16).☐☐ Ef. 5, 5 er en slik typisk paulinsk formaning.

Jeg nevnte Israels frafall fra Gud ovenfor. Da Paulus var i Rom år 62 e. Kr. Jeg vil her poengtere noe som ikke direkte framkommer i Bibelen, eventuelt Apostel-gjerningene: ☐☐

Mens Paulus opplevde at flertallet i synagogene i Rom hadde sagt nei til hans budskap om Jesus og kongeriket i Israel – de elleve synagogelederne der – så skjedde det noe uhyggelig i Jerusalem.☐☐

Ananias II og presteskapet hadde arrestert alle menighetslederne i forsamlingen, med Jakob i ledelsen, og fikk dem steinet til døde!☐☐ Josefus nevner dette i sitt bokverk «Den jødiske Krig».

Det kom i☐☐ stand fordi guvernør Festus ble veldig syk, og dro tilbake til Rom. I mangel av☐☐ Festus og hans faste hånd med kohortene i Jerusalem og Judea, så dristet presteskapet seg til å angripe forsamlingen.☐☐

En stor andel av menigheten flyktet fra Jerusalem og opp til Pella, sier historien. Så Israels frafall fra Gud☐☐ *ble endelig idet landets ledere både i Rom og i Jerusalem*☐☐ *stod apostlenes budskap om Jesus imot.*☐☐ Dermed brøt Gud med dem og sendte dem inn i den totale ødeleggelse for deres ondskap og mord. Ref. Matt. 22, 7 – nevnt tidlig i denne artikkelen. Hvordan kan pastorer og evangelister,☐☐ og andre, hente 'troseksempler' fra Peters tjeneste – for eksempel mirakler og undere beskrevet i Apostelgjerningene, og bruke dette inn i dagens troslære for den kristne menighet, når Bibelen så klart viser oss at Peter var BARE en apostel sendt til de omskårne?

Peter har aldri vært et eksempel for den kristne menighet, slik vi har fått ved Paulus sin tjeneste! Han hadde ikke

lært av Jesus å gå ut til oss hedninger, han måtte overtales kraftig av Herren, bare for å våge å gå inn under hustaket til centurionen Kornelius, og var sjokkert over at Gud henvendte seg til oss hedninger. Hallo – er det noen som våkner der ute...er det ennå litt evne igjen til å summere rett i forhold til Bibelen?

PAULUS – HEDNINGENES APOSTEL

Dermed får vi nå en myk overgang til Paulus, siden han alt er nevnt i omtalen av Peter ovenfor.

Til Israel lot Jesus 12 menn utvelges – noe som lener seg inn imot at Israel hadde 12 stammer. Vi ser at tallet var frosset, fordi at Judas Iskariot ble erstattet med Mattias etter at han tok sitt liv.

I hovedsak var disse 12 menn av folket. De var ikke lærde og utdannet i Toraen. Lederen, Peter, var en fisker, av alle ting. En litt røff og tøff sangvinsk type, men som Jesus gjorde et skikkelig mannfolk av, en som var lydige til Herren og ga livet sitt for hans skyld.

Paulus, derimot, var en Tora-lært ung fariseer som hadde hatt den velrenommerte Gamaliel som lærer. Han var tydeligvis en veldig nidkjær karakter, og var fast overbevist om at han tjente Gud ved å sette i gang en forfølgelse av de messianske troende i både Jerusalem, og særlig Damaskus. Paulus (Saul) trodde som de fleste fariseerne, at Jesus var en falsk messias og at alle slike tilhengere burde stoppes og straffes. **Bildet ovenfor:** Det eldste mosaikk bilde en har funnet av Paulus, en del av en freske i kirkehimlingen. Det er preget av elde og er noe falmet.

Paulus blir ofte sitert av Lukas i Apostelgjerningene, og dette gjør at vi kan følge med på hva eksakt Paulus sa og gjorde, og opplevde. Jeg skal ikke gå over alle de detaljene, for da måtte jeg skrevet en bok (noe jeg alt har gjort, den heter «Paulus – den eneste apostel Gud sendte til oss hedninger» - og kan lastes ned her på nettsiden.)
□ Boken anbefales!

Apg. 13, 32 er erketypisk for hva som var Paulus sitt hovedbudskap til jødene i synagogene utenfor Israel, i provinsene i den østlige delen av keiserriket:

«Og vi forkynner dere det gode budskapet (evangelium) om det løftet som ble gitt til fedrene. Dette har Gud oppfylt for oss (jøder), deres barn, da han oppreiste Jesus (fra de døde).»

Dette er så visst ikke vårt nådeevangelium. Dette er Den nye Pakts evangelium til Israels hus, om Guds løfte en gang gitt gjennom profetene, om et Kongerike for dem med Jesus som

konge. I denne tiden, faktisk i hele tiden beskrevet i Apostelgjerningene, ble det bare forkynt denne type evangelium, om kongeriket lovt Israel.□□

Nådeevangeliet kom ikke til før□□ etter□□ at Apostelgjerningene ble lukket□□ i år 62 e. Kr.

Jeg sa ovenfor tidlig, at denne jamføring mellom Peter og Paulus er ment som en oppfølger til min lengre artikkelserie (4 deler) om misjonsbefalingen.

Særlig i Del 4 klargjør jeg og beviser ved diverse referanser om bibelhistorikk, at Paulus faktisk hadde lært opp HELE den tidlige kristenheten, i den frie nådefrelsens evangelium. Dette evangelium finner vi som en sum av Efeserbrevet og Kolosserbrevet, de eneste læreskriv Paulus ga for menighetens tidshusholdning. De er skrevet etter at Israel falt fra Gud i år 62 e. Kr.□□

Ikke bare hadde Paulus lært opp kristenheten i nådelæren, slik som den er den dag i dag, men han hadde fullført dette arbeidet□□ **FØR**□□ noen av *Det nye Testamentes historieskriv* var utgitt.□□ Før Matteus, Markus, Lukas og Johannes evangelier samt Apostelgjerningene var blitt lest av noen, utenom forfatterne selv.

Matteus ble gitt ut omkring år 80 – altså femti år etter Pinedag i Apg. 2. □□□□ Markus ble utgitt omkring år 82-83, Lukas ble utgitt enten i år 62 eller 73, historikerne er litt uenige. Johannes er også gjenstand for uenighet hos historikere, men mange mener at Åpenbaringsboken kom cirka år 98, og at han levde til en alder av 104 år. Kort sagt: Ingen av historieskrivene fantes da apostlene virket, slik de er beskrevet i Apostelgjerningene. Noe som igjen betyr, at de IKKE hadde de tekstene å lese opp fra som det vi har i vår tid. Misjonsbefalingen og annet, var ukjent for alle, unntatt Peter og de elleve – men allikevel finner vi aldri at Peter henviser til denne.□□ De tok befalingen å bare gjelde dem personlig, og at dette ikke skulles læres fram til alle de troende.

Hadde noen på Paulus' tid, etter tiden i Rom år 62, da han fikk nådeevangeliet åpenbart (Ef. 3, 1-9), kommet bort til ham med Matteus evangelium og eventuelt Markus sitt og påberopt seg gyldighet for disse historieskriv som troslære, så hadde Paulus ippet vedkommende kraftig og lekset opp for ham at man□□ *driver ikke forkynnelse lenger for Israel og tilbyr Kongeriket og Jesu gjenkomst!*□□

Og Markus 16, med befalingen om å virke med□□ *mirakeltegn*, hadde gått samme veien! Paulus ville erklært disse skriftene for historisk riktige, men□□ *helt ugyldige*□□ som troslære og guide i hva en pastor eller evangelist skal ha for virke.□

Tegnene var bare gitt for at Israel skulle komme til tro på budskapet om Jesus Messias og det lovte kongeriket på jord. Jødene skulle se tegn. Men da nasjonen falt i år 62, så falt også tegnene bort og hele denne forkynnelse om Kongeriket.

Vi har å holde oss til det som Gud åpenbarte for Paulus, og ingen annen.□□ Dette er funnet bare i Efeserne og Kolosserne.